

Asia: VN/13118/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksen tavoitteena on lyhentää kotoutumisajan 63 §:ssä säädettyä valtion toimeentulotuesta maksaman korvauksen enimmäisaikaa. Korvausaikaa alennetaan kolmesta vuodesta yhteen vuoteen. Edelleen tavoitteena on alentaa kotoutumisen edistämisestä koituvia kustannuksia sekä edistää maahanmuuttajien nopeaa työllistymistä.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue ei puolla esitystä, koska se heikentää hyvinvointialueen taloudellista tilannetta eikä ole osoitettavissa, että korvauksen piirissä olevat henkilöt työllistyisivät nopeammin. Ne, jotka pääsevät nopeasti työelämään, tekevät sen muutenkin.

Kuntiin vastaanotetut kiintiöpakolaiset ovat haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä ja he saattavat olla olosuhteidensa perusteella jopa luku- ja kirjoitustaidottomia. Polku suomalaiseen työelämään on pitkä.

Hyvinvointialueiden aloittaessa jaettiin laskennallisten korvausten osuus kuntien ja hyvinvointialueiden kesken siten, että se on epäedullinen hyvinvointialueiden kannalta. Esim. kiintiöpakolaisten on todettu tarvitsevan alkuvaiheessa tiivistä sosiaaliohjausta ja paljon terveyspalveluja, sairaanhoitoa ja hammashoitoa. Laskennallinen korvaus ei kata kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Korvausta maksetaan kunnille alle 7-vuotiaan osalta 6503e/vuosi ja yli 7-vuotiaalle 1955e/vuosi. Hyvinvointialueelle maksettavat vastaavat summat ovat alle 7-vuotiaan osalta 342e/vuosi ja yli 7-vuotiaalle 345e/vuosi.

Uuden kotoutumislain on määrä astua voimaan 1.1.2025. Jo hyväksytty laki sisältää muutoksia, esimerkiksi tulkkaukuskustannuksia ei korvata erikseen vaan ne sisältyvät laskennalliseen korvaukseen.

Myönteistä on, ettei tulkkauskustannuksia tarvitse hakea erikseen, mutta niihin saatava korvaus tulee todennäköisesti vähentymään.

Toimeentulotukikorvausten ajan lyhentäminen yhteen vuoteen aiheuttaa lisäkustannuksia erityisesti Kelan perustoimeentulotukeen ja lisäksi hyvinvointialueiden täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen. Korvausten piirissä olevat kotoutujat tarvitsevat eniten täydentävää toimeentulotukea ensimmäisen vuoden aikana, mutta tarve ei rajoitu siihen. Alkuvaiheessa toimeentulotuen tarve liittyy kodin perustamiseen, lasten erityisiin menoihin, opiskeluun ja lasten harrastusmenoihin. Korvauksen keston lyhentäminen johtaisi siihen, että hyvinvointialue vastaisi itse nykyistä suuremman osan tästä summasta.

Penninkangas Tanja
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue - työikäisten palveluiden
palveluyksikköjohtaja Riitta Suojanen ja sosiaalijohtaja Tanja Penninkangas